

15.9.2025

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Lausuntopalvelu.fi

Viite: 42/00.01.02/2022

Tehyn lausunto luonnoksesta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen strategiaksi

Strategialuonnoksen keskeinen sisältö

Hyvinvointialue lupaa strategiaesityksessä uudistaa palvelujaan perustehtävän, järjestämisen periaatteiden ja kuuden muutoslupauksen avulla.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen muutoslupaukset ovat:

- 1) lisää ensisijaisia palveluja lapsille ja nuorille,
- 2) jokaiselle omalääkäri,
- 3) turvallisempaa elämää kotona,
- 4) asiakaslähtöisemmät ja sujuvammat asiakaspolut,
- 5) hyvinvointialue teknologian hyödyntämisen edelläkävijäksi sekä
- 6) kriittiset palvelut toimiviksi kaikissa olosuhteissa.

Lausuntopalveluun annetut vastaukset

Tehyn kommentit hyvinvointialueen strategialuonnokseen liittyen

Tehy ottaa kantaa strategialuonnoksen muutoslupaukseen 2, jossa otsikkotasolla annetaan lupaus: 'Jokaiselle omalääkäri'.

Muutoslupauksen 2 otsikossa käytetään käsitettä 'omalääkäri'. Se voi suunnata ajatukset yksinomaan lääkäreihin. Terveysasemilla työskentelee kuitenkin myös muita ammattiryhmiä, joiden työ on keskeistä palvelun toteutuksessa.

Muutoslupauksen tarkemmassa kuvauksessa tuodaan esille, että omalääkäri toimii työparina omahoitajan kanssa. He tekevät tiivistä yhteistyötä muiden ammattilaisten kanssa. Tämä yhteistyö on olennainen osa palvelun kokonaisuutta, ja sen tärkeys tulisi näkyä myös strategian 2. lupauksen otsikkotasolla.

Tehy ehdottaakin harkittavaksi muutoslupauksen 2 otsikon sanamuodon täsmentämistä siten, että se kuvastaisi paremmin terveysasemien moniammatillista toimintatapaa. Yhtenä vaihtoehtona voisi olla muotoilu "Jokaiselle omalääkäri ja omahoitaja", joka toisi esiin työparin. Toinen vaihtoehto voisi olla otsikon muotoilu omatiimistä, esimerkiksi "Jokaiselle omatiimi", jolloin korostuisi laajempi moniammatillinen yhteistyö.

Omatiimi voi koostua vähintään omalääkäristä ja omahoitajasta, mutta tiimissä voi olla mukana muitakin ammattihenkilöitä. Laajempi muutoslupaus kuvastaisi mielestämme paremmin terveysasemien moniammatillista yhteistyötä.

15.9.2025

Sairaanhoitajat ja terveydenhoitajat yhdessä muodostavat terveysasemien lukumäärällisesti suurimman henkilöstöryhmän. Terveysasemilla työskentelee myös muita terveydenhuollon ammattihenkilöitä, kuten esimerkiksi lähihoitajia, fysioterapeutteja sekä kättilöitä.

Sairaanhoitajat ja terveydenhoitajat vastaavat suurimmasta osasta perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitoonpääsyn käynneistä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) [tilastotiedon](#) mukaan vuonna 2024 toteutuneista perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoitoonpääsykäynneistä, joiden tuli lain mukaan toteutua 14 vuorokauden kuluessa, kolme neljästä (75 %) hoidettiin sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien toimesta. Lääkärien osuus vastaavista käynneistä oli 24 prosenttia. Tämä korostaa sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien merkittävää roolia hoitoon pääsyn turvaamisessa ja osoittaa sen, että he ovat keskeisiä toimijoita perusterveydenhuollon palveluiden saatavuuden varmistamisessa.

Omahoitajalle ja omalääkärille nimettyjen potilaiden määrä tulee mitoittaa asianmukaisesti, jotta palvelujen turvallisuus ja laatu sekä henkilöstön työssä jaksaminen voidaan turvata. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon vastaanottotoiminnan tulee olla riittävästi resursoitua, jotta potilaat eivät ohjaudu epätarkoituksenmukaisesti erikoissairaanhoidon päivystyksiin. Omahoitajilla on oltava riittävä lääkärin konsultaatiotuki.

Sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien antaman hoidon jatkuvuutta kehitettävä

On tärkeää, että hoidon jatkuvuutta kehitetään terveysasemilla myös hoitohenkilöstön osalta. THL:n [Sotokuva](#)-verkkopalvelun mukaan vuonna 2024 perusterveydenhuollon avosairaanhoidon hoidon jatkuvuuden indeksikeskiarvo (COCI) oli lääkärikäynneillä matala (0,28) ja hoitajakäynneillä vielä tätä matalampi (alle 0,17).

Lääkkeenmääräämishoitajien määrää lisättävä ja työnkuvia kehitettävä

Lääkkeenmääräämishoitajat ovat tärkeässä tehtävässä turvaamassa potilaiden hoitoon pääsyä hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla olevassa perusterveydenhuollossa. Sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisen omaavia ammattihenkilöitä on Valviran rekisterissä jo yli 800.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella oli Valviran rekisterissä merkittynä 69 sairaanhoitajaa, joilla on rajattu lääkkeenmääräämisoikeus (31.12.2024).

Lääkkeenmääräämishoitajien määrää tulee lisätä hyvinvointialueilla osana perusterveydenhuollon vastaanottotoiminnan vahvistamista. Samalla on tärkeää kehittää heidän työnkuviaan osana hoidon jatkuvuusmallin mukaisten toimintakäytäntöjen rakentamista.

15.9.2025

Tänä vuonna 12 hyvinvointialueella toteutetaan valtionrahoitteisia työnjakopilotteja, joissa lääkkeenmäärämisohitajien tehtävänkuvaa pilotoidaan osana hoidon jatkuvuusmalleja perusterveydenhuollon avo- ja etäpalveluissa. Työnjakopilotoinneilta odotetaan kansallista toimintamallia, jossa on määritetty lääkkeenmäärämisohitajien tehtävänkuvaa osana hoidon jatkuvuusmalleja. Toivomme myös Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hyödyntävän tämän pilotoinnin tuloksia lääkkeenmäärämisohitajien tehtävänkuvien kehittämisessä.

Fysioterapeuttien suoravastaanottoja lisättävä ja kehitettävä

Tehy pitää tärkeänä, että fysioterapeuttien suoravastaanottoja lisätään ja toimintaa kehitetään systemaattisesti hyvinvointialueilla.

Tuki- ja liikuntaelinsairaudet (TULES) ovat yksi yleisimmistä syistä hakeutua lääkärin vastaanotolle avoterveydenhuollossa. Fysioterapeuttien suoravastaanotot, joissa tule- oireiset asiakkaat ohjautuvat lisäkoulutetun fysioterapeutin vastaanotolle lääkärin sijaan, ovat yksi keinoista kehittää työnjakoa, omatiimimalleja ja ne vähentävät lääkärikäyntejä.

Tutkimusten mukaan suoravastaanotot ovat toimivia ja vaikuttavia: ne nopeuttavat asiakkaiden toipumista, lisäävät asiakastytytyväsyyttä ja alentavat kustannuksia. Julkisen terveydenhuollon taloudellisen kantokyvyn näkökulmasta suoravastaanotto toiminta on perusteltua ja tarkoituksenmukaista.

Tehy ei kannata hoitajien osalta ammatinharjoittajamallia

Strategialuonnoksen mukaan itsenäisenä ammatinharjoittajana eli yrittäjänä toimivat lääkärit ovat omalääkärimallissamme keskeisessä roolissa. Tehy haluaa muistuttaa tässä yhteydessä, että emme kannata itsenäisen ammatinharjoittajamallin soveltamista hoitajiin.

Omahoitajien tulee olla Tehyn näkemyksen mukaan palvelussuhteessa hyvinvointialueeseen. Yrittäjän roolissa hoitajat menettäisivät työsuhteen turvan ja siihen liittyvät edut.

Tehyn julkaisuja työnjakoon liittyen:

Flinkman, M., & Suutarla, A. (2025). Sairaanhoidtajien rajattu lääkkeenmääräminen - Tehyn selvitys. Tehyn julkaisusarja: Selvityksiä B1/25.

Töytäri, O. (2024). Fysioterapeuttien suoravastaanotot julkisessa terveydenhuollossa. Tehyn julkaisusarja: Selvityksiä B1/24.

Julkaisut löytyvät sähköisesti Tehyn sivuilta:
<https://www.tehy.fi/fi/julkaisut-ja-aineistot/tehy-julkaisut>

15.9.2025

Helsingissä 15.9.2025

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätiedot: Mervi Flinkman, Työvoimapolitiittinen asiantuntija, mervi.flinkman@tehy.fi